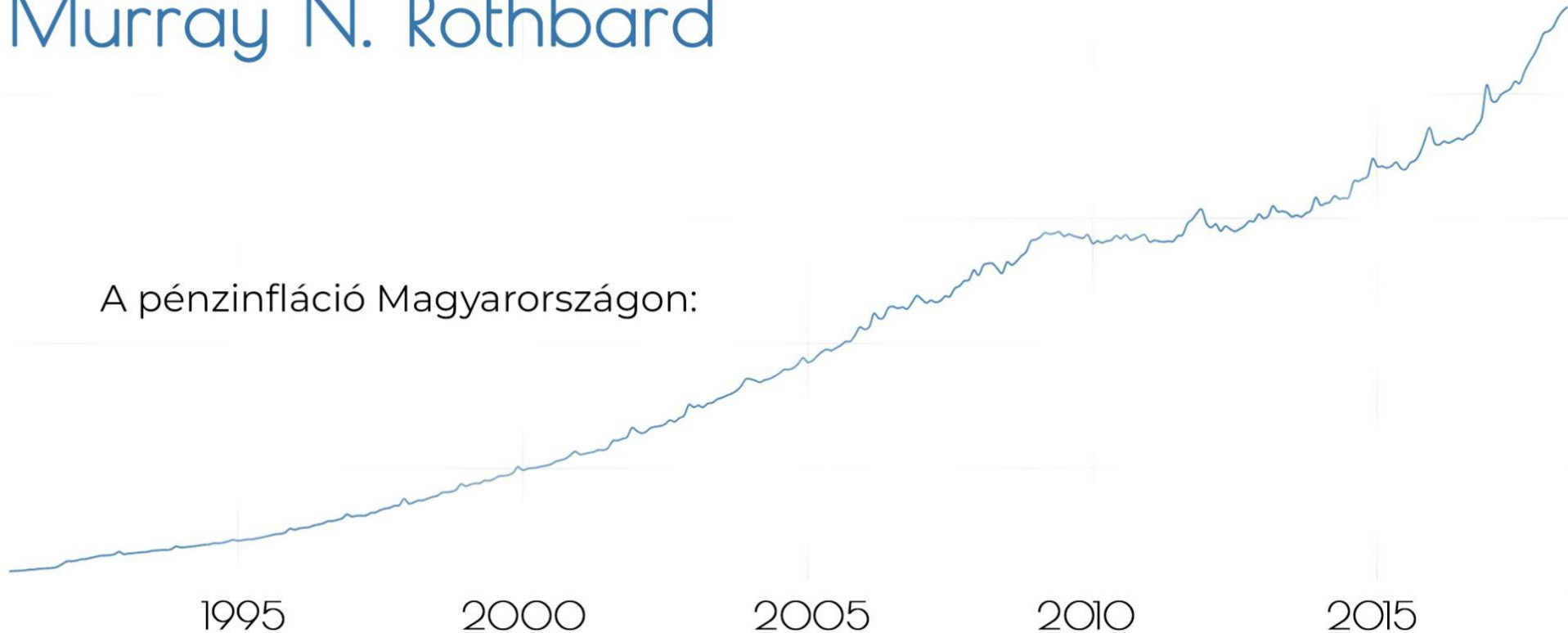

PÉNZINFLÁCIÓ ÉS ÁRINFLÁCIÓ

Murray N. Rothbard

A pénzinfláció Magyarországon:

MURRAY N. ROTHBARD

Pénzinfláció és árinfláció

Fordította: Táborszki Bálint

A kormány az utóbbi hónapokban látszólag elérte az elmúlt néhány év „gazdasági csodájának” csúcspontját: miközben a pénzkínálat a fellegekbe emelkedett, a fogyasztói árindex tulajdonképpen változatlan maradt. A gazdaság úszik az olcsó pénzben, az értéktőzsde és a kötvénypiac szárnyal, az árak viszont stabilak maradtak: mi lehetne ennél jobb? Az elnök valóban eltörölte volna a közgazdaságtani törvényeket azzal, hogy örömmre és büszkeségre buzdította az embereket?

Mindenekelőtt ezt a nótát már ismerjük. Az államférfiak, a közgazdászok és a pénzügyi írók minden gazdasági fellendüléskor beharangozzák, hogy ezzel beköszöntött egy Új Korszak, amely semmissé tette és a történelem szemétdobjára száműzte az ódon közgazdaságtani törvényeket. Az 1920-as évek ebből a szempontból kiváltképp tanulságosak, hiszen akkoriban bővült a pénzkínálat és a hitelkínálat, szárnyalt az értéktőzsde és a kötvénypiac, az árak azonban nem változtak. Következésképp minden szakember és politikus kihirdette, hogy egy „új korszakban” élünk, ahol az állam rendelkezésére álló új eszközök eltörölték az inflációt és a válságokat.

Hogy mik is voltak ezek a csodálatos új eszközök? Ahogyan azt Bernard M. Baruch egy optimista interjúban, 1929 tavaszán elmagyarázta, (a) fokozott együttműködés a kormány és a vállalatok között; és (b) a Federal Reserve törvény, „amellyel kordináltan irányíthatjuk a pénzügyi erőforrásainkat és [...] amely megteremtett egy egyesített bankrendszert.” Ezeknek az eszközöknek köszönhetően

ELLENPROPAGANDA

A személyes és politikai szabadság tudástára

azonban 1929-ben beköszöntött a Nagy Világválság. Sajnos mindkét mechanizmus mind a mai napig velünk maradt, ráadásul sokkal súlyosabb formában. És az a nagy önbizalom, amely egészen 1931-ig áthatotta a piacokat és a közvélekedést, fikarcnyit sem segített, amikor beütött a gazdasági valóság.

A kérdés azonban nem csak történelmi szempontból érdekes. Nagyon jó okkal nem teremthet a pénzinfláció végtelen bőséget. Mindenekelőtt: az infláció akkor is rossz ötlet, ha nem jelentkezik árinfláció. Hiszen az infláció tisztán és egyszerűen pénzhamisítás. És mint pénzhamisítás, az új pénz megteremtése egyszerűen átruházza az erőforrásokat a termelőktől – akik becsületesen tettek szert a pénzükre – azokra, akik legkorábban kapják kézhez az új pénzt – a pénzhamisítókra és azokra, akiknél a pénzhamisítók elköltik a pénzt.

A pénzhamisítás az adóztatás és az újraelosztás egyik módszere – a vagyon átruházása a termelőktől a pénzhamisítókra és azokra, akik a láncolat legelején állnak, amikor a pénzhamisítók költekeznek – és akik később maguk is újra elköltik a hamis pénzt. Ha az árak nem is emelkednek, ez nem törli el a vagyon és jövedelem kényszerített újraelosztását, ami eközben történik. Ami azt illeti, néhány közgazdász úgy érvelt, hogy az árinfláció egy elkeseredett próbálkozás, melynek során az infláció sújtotta nyilvánosság megpróbálja visszaszerezni a gazdasági erőforrások feletti uralmát azzal, hogy legalább olyan gyorsan – ha nem gyorsabban – emeli az árakat, mint ahogyan a kormány új pénzt nyomtat.

Másodsorban, ha az új pénzt a vállalatoknak adott banki kölcsönök formájában öntik a gazdaságba – márpedig a legtöbb esetben ez a helyzet – akkor a pénz elkerülhetetlenül eltorzítja a produktív beruházások hálózatát. Az [osztrák közgazdaságtani iskola cikluselmélete](#) vagy a [mises-i cikluselmélet](#) legfőbb megállapítása az, hogy a vállalatoknak nyújtott kölcsönök formájában történő

pénzinfláció azt eredményezi, hogy túl sokat fektetnek tőkejavakba, főleg az olyan területeken, mint az építkezés, a hosszútávú befektetések, a gépek és az ipari cikkek. Ezzel egyidőben viszonylagosan túl keveset ruháznak be a fogyasztói javak iparágaiba. És mivel a részvényárak és az ingatlanárak tőkejavakra vonatkoznak, ezeken a területeken túlzott fellendülés alakul ki. Nem szükségszerű a fogyasztói árak emelkedése és az árinfláció jelentkezése. Pontosan ez történt az 1920-as években, ami megvezette és abba a hitbe ringatta azokat a közgazdászokat és pénzembereket, akik nem ismerték az osztrák iskola elemzését, hogy lehetetlen egy nagy összeomlás vagy recesszió. A többi pedig történelem. Tehát a tény, hogy az árak stabilak maradtak a közelmúltban, nem jelenti azt, hogy nem fogjuk elszenvedni az összeomlás és a recesszió fergetegét.

Miért nem emelkedtek az árak az 1920-as években? Mert a termelékenység és a javak kínálatának hatalmas növekedése ellensúlyozta a pénzkínálat növekedését. Ez az ellensúly – bár megakadályozta az árinflációt – nem gátolta meg az összeomlás kialakulását. A mostani jó szerencsénk azonban sajnos nem a termelékenység növekedésének köszönhető. A termelékenység növekedése minimális volt az 1970-es évek óta, és a reáljövedelmek, illetve az életszínvonal alig emelkedett.

Az árinflációt az 1980-as években egészen más tényezők ellensúlyozták. Mindenekelőtt 1981-ben, a Reagan adminisztráció alatt súlyos válság alakult ki, ami egészen 1983-ig húzódott, és természetesen visszatartotta az árinflációt. A felépülés lassan kezdődött meg, azóta pedig három különleges tényező tartotta vissza az árinflációt. A hatalmas, 150 milliárd dolláros kereskedelmi deficitet buzgón finanszírozták amerikai dollárokból a külföldi befektetők, ami példátlan magasságokban tartotta a dollár árfolyamát, ezzel a deficit ellenére alacsonyan tartva az importárakat.

A második, szokatlan tényező az, hogy a készpénzdollárok egy jelenős hányada külföldön maradt Ázsia és Latin-Amerika hiperinflációtól szenvedő országaiban, hogy underground pénzként szolgáljon az egyre értéktelenebb helyi valuta helyett. A harmadik tényező pedig az OPEC kartell összeomlása, ami végre a szabadpiaci szintekre csökkentette az olajtermékek és petróleumtermékek árait. De ezek az ellensúlyok nyilvánvalóan egyszeri tényezők és sebesen a végükhöz közelítenek. Ami azt illeti, a dollár értéke múlt szeptember óta máris körülbelül 30%-kal csökkent a külföldi valutákhoz képest.

Ami maradt, az az árinfláció negyedik ellensúlya: az, hogy a nyilvánosság egyre hajlamosabb tartogatni a pénzét ahelyett, hogy elköltené - mivel elhitte, hogy a Reagan-adminisztráció felfedezte a gazdasági varázsszert, amittől soha többé fognak emelkedni az árak. De a nyilvánosság nincs mélyen meggyőződve erről, hiszen a reálkamatok (a pénzben kifejezett kamatok, mínusz az inflációs ráta) a valaha volt legmagasabb szinten állnak. És a kamatokat nagyban befolyásolja, hogy számítanak-e az emberek jövőbeli inflációra; minél inkább számítanak rá, annál magasabbak a kamatok.

Tehát arra számíthatunk, hogy egyhamar ismét beköszönt az árinfláció, és amikor a nyilvánosság végre ráébred a „gazdasági csoda” humbug voltára, a válság egyhamar el fog szabadulni.

Kedves olvasónk,

Bármennyire is fontosnak találjuk a szabadság üzenetét és annak elterjesztését Magyarországon, sajnos képtelenek vagyunk tartósan önerőből, a segítséged nélkül csinálni.

Kérjük, támogasd az oldalunkat egy egyszeri összeggel, vagy iratkozz fel egy havonta automatikusan ismétlődő támogatásra [ide kattintva](#).